

Kierroksia kiertotalouteen haastekilpailulla

Business Oulun kiertotalousklusteri tukee kiertotalousalan liiketoiminnan kehittymistä Oulun seudulla. Yritykset tarvitsevat esimerkiksi näkyvyyttä ratkaisuilleen. Kiertotalousklusteri perustettiin LIKE - Liiketoimintaa kiertotaloudesta -hankkeella, jonka yksi tavoite on löytää pk-yrityksille kiertotalouden pilotointikohteita.

Pilotointikohteet löytyvät usein tuttujien toimijoiden yhteisissä keskusteluissa, suurissa hankkeissa myös kilpailutuksella. Miten laajentaa pilotointikumppaneiden löytymisen mahdollisuuksia suhteellisen pienissä kohteissa, joissa pilotoitavan ratkaisun etsimiseen ei ole tarkoituksenmukaista käyttää paljon resursseja eli esimerkiksi laajaa viestintää tai kilpailutusta? Kiertotalouden haastekilpailussa haettiin kilpailutuksella useilta toimijoilta kiertotalouteen liittyvä haaste ja niille useita ratkaisuvaihtoehtoja, joista parhaat saivat tukea pilotointiin.

Ratkaisut julkisella kilpailutuksella

Haastekilpailun toteuttamiseksi haettiin erillinen AKKE-hankerahoitus Pohjois-Pohjanmaan liitosta, koska sitä ei de minimis -säännön vuoksi voitu toteuttaa LIKE-hankkeen toimenpiteenä. LIKE-hanketta rahoittaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus Euroopan aluekehitysrahastosta.

Kilpailutimme konsultin tekemään kilpailukonseptin ja toteuttamaan kisan yhdessä Business Oulun kanssa sekä osallistumaan viestinnän suunnitteluun. Kilpailutus toteutettiin Cludia-järjestelmällä käänteisenä 30 000 euron hankintana. Useista hyvistä tarjouksista Gaia Consultingin tarjous täytti kriteerit parhaiten. Gaia aloitti työt marraskuussa benchmarkkaamalla saman tyyppisiä kilpailuja.

Pilotointiin sopivia haasteita haettiin omasta verkostosta syksyn aikana. Haasteen piti perustua tarpeeseen, jonka ratkaisemisesta on hyötyä laajemmaltikin. Haasteen piti mahdollistaa myös uutta ideointia, joten se ei saanut olla liian tiukkaan rajattu. Haasteeksi ei sopinut tutkimusongelma, vaan etsinässä

olivat käytännön ratkaisut. Lopulliset kolme haastetta muotoiltiin konsultin ja haasteet tarjonneiden organisaatioiden kanssa yhteistyössä.

Ratkaisuja etsimme kuuden viikon julkisessa kilpailutuksessa Cloudia-järjestelmässä. Teimme kuuman listan, jonka 52 yritystä konsultti kontaktoi suoraan. Somen, Oulun kaupungin kanavien ja omien verkostojen sekä Uusiouutiset-lehden viestinnän lisäksi konsultti etsi myös muita uusia yrityksiä, joilla voisi olla sopivia ratkaisuita. Lisäksi järjestimme markkinavuoropuhelutilaisuuden, jossa haasteiden asettajat ja mahdollisten ratkaisuiden tarjoajat pystyivät keskustelemaan ja täsmentämään tarjouksiaan. Ratkaisun piti olla toteutuskelpoinen, skaalattavissa ja siinä tulee olla jotain uutta. Tukisumma 15 000 euron pilottia kohti rajasi kuitenkin ratkaisut jo olemassa oleviin vaihtoehtoihin, esimerkiksi niiden soveltamiseen uudessa ympäristössä. Meillä oli mahdollisuus tukea neljää pilottia.

Saimme lopulta kahdeksan tarjousta, joista finaaliin eli KiertotalousAreenassa toteutettavaan pitchauskisaan valikoitui neljä, kaikki kuumalta listalta. Arviointiraatiin kuului BusinessOulun ja haasteen asettajan edustajia. Syklo Oy:n asettamaan metallijätteen erottelun tehostamishaasteeseen ei tullut kriteerit täyttäviä ehdotuksia.

Matkailualueiden kiertotalouden edistämisen haasteessa Pudasjärven kehitys Oy haki digitaalista ratkaisua tehostamaan matkailualueen resurssien käyttöä (esim. ravintolat, välinevuokraus). Haasteen voitti CoReorient Oy, joka pilotoi Syötteen matkailualueella Kimppakyyti.fi -sovellusta, jolla paikalliset ja matkailijat voivat jakaa kyytejä. Vastaava oli käytössä Pohjois-Karjalassa nimellä Reissukyyti.fi.

Kiertokaari Oy haki ratkaisua biojätteen erilliskeräyksen lisäämiseksi erityisesti pientaloalueiden kotitalouksissa. Useista tarjouksista pilotointiin valittiin kaksi. BER Oy:n ratkaisussa keittiön altaan alle asennetaan ruokajättemylly. Sieltä massa kulkeutuu nesteen erottelemaan BER-säiliöön, jonka jäteyhtiö tyhjentää. Wastebookin ratkaisulla puolestaan jäteastioiden tyhjennysvälit optimoidaan datan avulla. Ratkaisu on käytössä Oulun seudulla.

Sopimukset pilotoijien kanssa solmittiin valitusaikojen umpeuduttua juuri ennen juhannusta. Pilotoinnit toteutetaan vuoden 2023 loppuun mennessä. CoReorient tosin aloitti Pudasjärven pilotin omalla riskillä toukokuussa, ja työ on jo pitkällä. Tervetuloa syksyllä Syötteen seudulla Kimppakyytiin!

Toimiva konsepti

Konsepti osoittautui toimivaksi ja monistettavaksi tavaksi tukea pilotointeja. Osallistujamäärä olisi kuitenkin todennäköisesti ollut suurempi, mikäli kilpailu olisi toteutettu kevyemmin kuin julkisena hankintana, sillä tarjouksen jättäminen siihen tuntuu monessa pienessä firmassa työläältä. Toisaalta kyky osallistua julkiseen kilpailutukseen on yrityksille tärkeä taito, jota kannattaa harjoitella. Lisäksi kilpailutuksessa pärjääminen on yksi laadun tae. Myös pilotointirahan pienuus karsi yrityksiä, eli ratkaisun piti tässä kisassa olla pitkälti valmis.

Meillä olisi ollut mahdollisuus tukea neljää pilotointia, mutta vain kolme täytti kriteerit. Totesimme myös, että laadimme liian perusteellisen kriteeristön, jonka laajuus vain hankaloitti arviointia; 3-4 kriteeriä riittäisi. Kuuma lista oli hyvä väline viestinnän kohdentamiseen erityisesti, kun viestintäresurssit olivat pienet. Viestintäsuunnitelman tekoon ja viestintään tulee varata riittävästi resursseja.

Kaikki loppukilpailuun valitut kilpailijat saivat koulutusta pitchausta varten ja he saivat myös näkyvyyttä. Pilotointien voittajat saavat sitä eniten ja tärkeimpänä tietenkin mahdollisuuden kehittää ratkaisuaan yhteistyössä asiakaan kanssa. Pilotointien päätyttyä näemme, ovatko ratkaisut niin valmiita ja sopivia pilotointikohteisiin, että haasteen asettajat ottavat ne käyttöön. Pilotointi antaa yrityksille lisää liiketoimintamahdollisuuksia, ja samalla kiertotalous saa uusia, koeteltuja ja skaalattavia ratkaisuja.

Kilpailu lisäsi myös Oulun kiertotalousklusterin tunnettuutta, sillä viestintä levisi laajalle ja ta-voitti kiinnostavia yrityksiä ja muita toimijoita. Lisäksi loppukilpailun pito KiertotalousAreenassa tuki osaltaan KiertotalousAreenan viestintää. Toivottavasti näemme kaikki pilotoineet yritykset myös ensi vuoden KiertotalousAreenassa!

Aila Ryhänen, projektipäällikkö, LIKE-hanke, BusinessOulu